SARDAR PATEL UNIVERSITY
MA (IV Semester) EXAMINATION
Monday, 23rd April 2012
3 - 6 pm
PA04EECO01 - ECONOMICS : HUMAN DEVELOPMENT

Total Marks: 70

Note : Figures to the right indicate maximum marks of the question.

Q.1 Fill in the blanks with appropriate option given in the bracket. (10)

(1) In Human Development Report-2011, India is placed at __________ Rank. (136, 134, 127)

(2) The first National Health Policy - NHP in India was framed in the year ___________ . (1983, 2002, 2004)

(3) United Nations Development Programme - UNDP was founded in the year __________ . (1965, 1978, 1980)

(4) ___________ is the Economic Indicator in Human Development Index. (Education, Health, Income)

(5) Gender Equality was legally recognised in the year ________ . (1979, 1978, 1995)

(6) In Human Development Report-2011, ________ is the value of Human Development of Gujarat. (0.527, 0.634, 0.547)

(7) In 2011, the literacy rate was __________ percent in Gujarat. (79.31, 74.04, 82.02)

(8) The beginning year of Gender-based human development in preparing human development report was _________ . (1991, 1995, 1996)

(9) The first National Education Policy - NEP in India was framed in the year _________ . (1986, 1968, 1991)

(10) The per capita income in World Human Development Report is expressed in ________ . (Rupees, Pound, US Dollar)

Q.2 Define the term 'Human Development'. Discuss in detail differences in the measurement of human development and economic development. (15)

OR

Q.2 What is disaster ? Explain the Disaster Management Policy in India.

Q.3 What is meant by Gender Related Development Index - GRDI ? Discuss various indicators of GRDI. Explain the method of constructing GRDI with a suitable example. (15)

OR

Q.3 Write shortnotes on:
(a) Human Development and Income
(b) Human Development and Women Empowerment

Q.4 Discuss various indicators of human development. Explain the method of constructing human development index - HDI with suitable example. (15)

OR

Q.4 Discuss various health care programmes in Gujarat.

Q.5 Explain importance of education in human development. Discuss National Education Policy - NEP of India. (15)

OR

Q.5 Define health aspects of human development and its importance. Explain various indicators of health improvement in human development.

ગુજરાતી તરજૂમો

નોંધ : જમણીબાજુ દર્શાવેલા અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

પ્ર.૧ કૌંસમાં આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. (૧૦)

(૧) માનવ વિકાસ અહેવાલ - ૨૦૧૧માં ભારતના માનવ વિકાસનું સ્થાન .... ક્રમે છે. (૧૩૬, ૧૩૪, ૧૨૭)

(૨) ભારતમાં સૌ પ્રથમ રાષ્ટ્રીય સ્વાસ્થ્ય નીતિ .... વર્ષમાં તૈયાર કરવામાં આવી હતી. (૧૯૮૩, ૨૦૨, ૨૦૦૪)

(૩) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર વિકાસ કાર્યક્રમની સ્થાપના .... વર્ષમાં કરવામાં આવી હતી. (૧૯૬૫, ૧૯૭૮, ૧૯૮૦)

(૪) માનવ વિકાસ આંકમાં .... એ આર્થિક નિર્દેશક છે. (શિક્ષણ, સ્વાસ્થ્ય, આવક)

(૫) જાતીય સમાનતાની કાયદાકીય સ્વીકૃતિ .... વર્ષમાં કરવામાં આવી હતી. (૧૯૭૯, ૧૯૭૮, ૧૯૯૫)

(૬) માનવ વિકાસ અહેવાલ-૨૦૧૧માં ગુજરાતના માનવ વિકાસનું મૂલ્ય .... હતું. (૦.૫૨૭, ૦.૫૩૪, ૦.૫૪૭)

(૭) વર્ષ ૨૦૧૧માં ગુજરાતમાં સાક્ષરતાનું પ્રમાણ .... ટકા હતું. (૭૯.૩૧, ૭૪.૦૪, ૮૨.૦૨)

(૮) જાતિ સંબંધિત વિકાસઆંકની ગણતરી માનવ વિકાસ અહેવાલમાં .... વર્ષથી થઈ હતી. (૧૯૯૧, ૧૯૯૫, ૧૯૯૬)

(૯) ભારતમાં સૌ પ્રથમ રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ વર્ષ .... માં ઘડવામાં આવી હતી. (૧૯૮૬, ૧૯૬૮, ૧૯૯૧)

(૧૦) વિશ્વ માનવ વિકાસ અહેવાલમાં માથાદીઠ આવકને .... માં દર્શાવવામાં આવે છે. (રૂપિયા, પાઉન્ડ, યુ.એસ. ડૉલર)

પ્ર.૨ ‘માનવ વિકાસ’ની વિભાવના સમજાવો. માનવ વિકાસ અને આર્થિક વિકાસના વિવિધ (૧૫)

માપદંડો વચ્ચેના તફાવતની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

અથવા

પ્ર.૨ આપત્તિ એટલે શું ? ભારતની આપત્તિ સંચાલનની નીતિ વિગતે સમજાવો.

પ્ર.૩ જાતિય સંબંધિત વિકાસ આંક એટલે શું ? જાતિય વિકાસના વિવિધ નિર્દેશકોની ચર્ચા કરી તેની ગણતરીની પદ્ધતિ યોગ્ય ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. (૧૫)

અથવા

પ્ર.૩ ટૂંકનોંધ લખો.

(૧) આવક અને માનવ વિકાસ

(૨) સ્ત્રીસશક્તિકરણ અને માનવ વિકાસ

પ્ર.૪ માનવ વિકાસના વિવિધ નિર્દેશકોની ચર્ચા કરો. માનવ વિકાસ આંકની ગણતરીની પદ્ધતિ યોગ્ય ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. (૧૫)

અથવા

પ્ર.૪ ગુજરાતમાં આરોગ્ય સુરક્ષા માટે અપનાવવામાં આવેલા વિવિધ કાર્યક્રમોની ચર્ચા કરો.

પ્ર.૫ માનવ વિકાસમાં શિક્ષણનું મહત્વ સમજાવો. ભારતની રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (૧૫)

અથવા

પ્ર.૫ માનવ વિકાસના આરોગ્યના પાસાની વિભાવના સમજાવો. આરોગ્ય સુધારણાના વિવિધ નિર્દેશકોની વિગતે ચર્ચા કરો.

****